

Щоб змінити ситуацію в галузі на краще, потрібно розробити і затвердити державну цільову програму розвитку туризму

Перспективи розвитку санаторно-курортного комплексу Криму досліджував наш власний кореспондент

УРЯДОВИЙ КУР'ЄР

СПЕЦІАЛЬНИЙ ВИПУСК

УКРАЇНА ТУРИСТИЧНА

ЧЕТВЕР, 24 ЛИСТОПАДА 2011 РОКУ

№2

ПРЯМА МОВА

МИКОЛА АЗАРОВ: «В Україні дуже багато місць, гідних займати вищі рядки в туристичних рейтингах. Потрібно створювати ультрасучасну туристичну інфраструктуру і модернізувати всю галузь... На це потрібні великі інвестиції — державні та приватні».

Прем'єр-міністр України про перспективи розвитку туризму в Україні

Нова країна на Новий рік — вже не розкіш, але ще й не традиція

Фото з сайту mygazeta.com

У 2012-му експерти рекомендують відвідати Україну

ПРОПОЗИЦІЯ. Авторитетний британський путівник The Lonely Planet, який видає BBC Worldwide, включив Україну до топ-10 країн світу, які варто відвідати в 2012 році. Вона посіла третє місце після Уганди та М'янми, випередивши у рейтингу Йорданію, Данію, Бутан, Кубу, Нову Каледонію, Тайвань, Швейцарію. Видання пропонує туристам заповнити прогалини і відкрити для себе «найбільшу загадку Європи». В огляді згадується Одеса, старе місто Київ, природа незайманих берегів Кримського узбережжя та «пиво, дешевше за воду». Рекомендується відвідати міста, в яких пройде Євро-2012, і Чорнобиль.

12

ЦИФРА

10000000000

доларів

інвестицій до 2020 року планують залучити на створення туристичної інфраструктури в Західному Криму за аналогією з турецькою Анталією. Це дасть змогу приймати на півострові 20 млн туристів замість нинішніх 5-6 млн

ДОСЛІДЖЕННЯ. «УК» вивчив, як зробити мандрівку в будь-який кінець світу навіть на Новий рік бюджетною та захопливою

Відпочинок «у борг» не цікавий

ФІНАНСИ. Сьогодні позики на отримання турпутівок в Україні надають турфірми, банки, кредитні спілки, але охочих скористатися цією послугою вкрай мало

Олег ГРОМОВ,
«Урядовий кур'єр»

Послуги із надання кредитів під купівлю путівок, вельми популярні у докризові часи, останні два-три роки не надто користуються попитом в українців. Чому? Це намагався з'ясувати кореспондент «Урядового кур'єра».

Володимир Негода, який у різні часи відпочивав «у кредит» і з яким ми зустрілися для спілкування, підтвердив, що часи справді змінилися. «У 2006–2008 роках я частенько намагався брати кредити на туристичні поїздки в екзотичні країни, приміром на Фіджі, — розповідає він. — Але тоді, як на мене, тураген-

ції чомусь були не надто зацікавлені в цьому. Мені часто-густо відповідали: «Вам не вистачає \$1 тис.? Краще дозбирайте гроші і купуйте путівку. Позику брати не радимо», — розповідає він. — А ось нині придбати путівку в кредит набагато простіше, більш того, турагенція зустрічає своїх потенційних клієн-

тів майже з обіймами. Але чомусь охочих, принаймні масових, не видно».

Директор туристичної фірми Join UP Дмитро Симонов зазначив, що тепер люди не в змозі планувати свої видатки на найближче майбутнє. «Набагато надійніше заощадити кошти і придбати на них путівку. До того ж,

умови отримання таких позик у докризовий час були набагато м'якшими, ніж тепер», — підсумував він.

Отже, де саме та на яких умовах потенційний турист, який не має повністю грошей на придбання путівки, може взяти позику на це недешеве задоволення?

14

УКРАЇНА І СВІТ

Хоч морем, хоч сушею, але без віз краще

ПЕРЕГОВОРИ. Вітчизняне Міністерство закордонних справ активізує діалог з державами, які не входять в Шенгенську зону, для встановлення з ними безвізового режиму

Про це заявив директор департаменту інформаційної політики Міністерства закордонних справ Олег Волошин, повідомляє Радіо Свобода.

Представник МЗС зазначив, що за неповні 9 місяців дії безвізового режиму між Україною та Ізраїлем кількість українців, які відвідали Ізраїль, зросла вдвічі.

«При тому, що ми ще не дійшли до Різдяних свят, коли паломницький туризм збільшить кількість українців, які відвідають Ізраїль. Це справді важливо, тому ми просуватимемо наш діалог з Євросоюзом і постараємося скасувати візи з якнайбільшою кількістю країн, які не є членами ЄС, але привабливі для відвідування українськими туристами», — зазначив Олег Волошин.

За його словами, зараз МЗС України активізує переговори з цього питання із Туреччиною. Також у ці дні, як зазначив О.Волошин, заступник міністра закордонних справ Павло Климкін під час візиту до Вашингтона порушив питання лібералізації візового режиму.

— Україна порушить перед США питання про видачу українським громадянам 10-річних амери-

канських віз, якщо вони раніше вже мали 5-річну візу, — заявив він. — 10-річна віза — це фактично безвізовий режим», — додав він.

Нагадаємо, з грудня цього року почне діяти безвізовий режим між Україною та Сербією. Крім того, у грудні 2011—березні 2012-го Польща має намір відкрити 12 пунктів прийому візових анкет для спрощення процедури отримання документів напередодні Євро-2012. Зокрема нещодавно такий пункт відкрито в Івано-Франківську, 16 грудня його відкриють у Тернополі, 22 грудня — у Рівному, 27 грудня — у Луцьку. Крім того, 20 січня пункти буде відкрито в Дніпропетровську і Донецьку, 27 січня — у Харкові, 10 лютого — у Києві. У березні Польща відкриє пункти прийому анкет в Одесі, Хмельницькому, Житомирі, Вінниці та Криму (у Сімферополі або Севастополі). Тут громадяни зможуть подати заявку на отримання візи, супровідні документи, сплатити візовий збір, оформити страховку, необхідну для отримання візи, сфотографуватися.

Для призначення часу подання документів безпосередньо в центрі заявникові слід буде попередньо

записатися або на веб-сайті центру, або за допомогою дзвінка в call-центр. Натомість заявник у будь-який час зможе перевірити статус своєї заявки, а коли віза буде готова, отримає SMS про це на мобільний телефон.

КОРИСНО ЗНАТИ

Нині 70 країн світу відкриті для безвізового відвідування для українських громадян, повідомляє інтернет-видання Авіація України. При цьому є країни, які не вимагають візи протягом 90 днів з моменту перетину кордону, і ті, що видають короткострокову візу після прибуття в аеропорт.

Безвізові країни, для відвідин яких потрібна лише позначка в паспорті

Азербайджан, Аргентина, Вірменія, Білорусь, Ізраїль, Казахстан, Киргизія, Молдова, Узбекистан, Таджикистан, Росія, Перу, Намібія — до 90 днів.

Боснія і Герцеговина, Самоа — до 60 днів.

Мальдіви, Мікронезія — до 30 днів.

Острови Кука — до 31 дня.

Сейшели — до 1 місяця (в'їзд оплачується в аеропорту).

Туніс, Ямайка, Чорногорія, Хорватія, Барбадос, Антигуа і Барбуда, Вінесент і Гренадіни, Люсія, Кітс, Домініка, Гаяна, Гренада, Тринідад і Тобаго.

Країни, в яких віза потрібна

і проставляється в аеропорту за помірну плату (час отримання — кілька хвилин)

Бахрейн. Віза на 14 днів, \$13,5. Жінки — лише у присутності чоловіка.

Бангладеш — на 90 днів.

Буркіна-Фасо, Бурунді — на 3 місяці.

Егіпет, Замбія — на 30 днів.

Йорданія. Після прибуття в аеропорт ставиться позначка.

Іран. Віза на 7 днів — після прибуття, в аеропортах Тегерана, Тебриза, Мешхеда, Ісфахана і Ширази. За наявності доказів «будь-якого зв'язку» з Ізраїлем (тим більше ізраїльської візи в па-

«Наявність додаткових пунктів спростить отримання віз громадянам, які проживають далеко від польських консульських установ», — зазначив керівник консульського відділу Посольства Польщі Рафал Вольський. Нині на терито-

рії Україні працює п'ять польських консульств: у Києві, Харкові, Одесі, Луцьку та Львові.

За словами Посла Польщі в Україні Генрика Літвіна, лише торік Польща надала громадянам України 452 тис. віз (55%

загальної кількості шенгенських віз, виданих українцям).

До речі, за прогнозами міністра закордонних справ Костянтина Грищенка, через два-три роки Україна може отримати безвізовий режим з ЄС.

спорту) у візі буде відмовлено, також як і неналежно одягненим жінкам.

Ємен. Віза після прибуття (приблизно \$60).

Кабо-Верде. Віза до 30 днів — після прибуття, \$15–25 (за 2–3 дні треба послати ксерокопію паспорта в МВС Кабо-Верде).

Камбоджа. Туристична віза оформляється через Інтернет, \$25.

Камерун. Віза на в'їзд після пред'явлення дозволу від генуповноваженого у справах імміграції.

Кенія. Віза до 3 місяців, \$50.

Коморські острови. Віза до 2 місяців.

Кувейт. Віза в аеропорту на строк до 1 місяця (сторона, яка запрошує, повинна заздалегідь подати всі документи).

Лаос. Віза на термін до 15 днів, в аеропортах В'єтъян, Пакс і Луангпранг, \$30.

Ліван. Віза до 3 місяців. В'їзд у країну заборонений, якщо у вашому паспорті є позначки про відвідування Ізраїлю.

Мадагаскар. Віза на термін до 90 днів, \$75.

Маршаллові острови. Віза на термін до 30 днів.

В'їзд у країну заборонений власникам візи Макао.

Мозамбік, Непал, Палау, Макао, Уганда. Віза на термін до 30 днів.

Оман. Віза на термін до 1 місяця (жінкам — лише у супроводі чоловіка).

Тайланд. Віза на термін до 15 днів.

Танзанія. Віза після прибуття, \$20.

Тонга. Віза на 1 місяць.

Туреччина. Віза на 1–2 місяці.

Ефіопія. Віза на термін до 3 місяців (лише в аеропорту Адіс-Абеби).

Південна Корея — без візи: а) до 30 днів для власників віз Австралії, Канади, Нової Зеландії, США

чи Японії, наступних в ці країни або з них; б) до 90 днів — для тих, хто був раніше у Південній Кореї не менше 10 разів або хоча б 4 рази за останні два роки; в) до 30 днів — тільки на острові Чечжудо.

Індія лібералізувала візовий режим і повернулася до видачі шестимісячних туристичних віз. Її особливість — те, що там зазначається кількість в'їздів у країну. Тому якщо ви плануєте поїхати у Непал через Індію, то варто завчасу придбати квитки туди і назад, інакше вам видадуть візу лише на один в'їзд. Якщо ж будуть квитки у третю країну через Індію, то можна буде попросити більше в'їздів.

Правило «2 months gap», яке забороняє в'їжджати до Індії за туристичною візою частіше, ніж раз на 2 місяці, діятиме, як і раніше. Та за наявності дво- або багаторазової візи і квитків з Індії додому на конкретну дату на нього можуть заплітати очі. В іншому разі потрібно звертатися в консульство Індії у країні перебування для отримання додаткового дозволу на в'їзд, т.зв. reentry permit.

Шри-Ланка. 3 1 січня 2012 року для в'їзду в раніше безвізову для України та ще 78 держав світу країну потрібна буде віза. Її вартість становитиме \$50. Головне нововведення — її можна буде отримати лише у диппредставництві країни, або ж в аеропорту. Щоправда, щоб зробити останнє, треба буде спочатку розплатитися за неї кредиткою через Інтернет.

Бруней. У цю країну українці можуть приїжджати на 30 днів без будь-яких віз, як літаком, так і морем із сусідньої Малайзії.

Бразилія відтермінувала скасування віз для українців. Водночас передбачається, що згодом віза не буде потрібна для поїздок строком до 90 днів протягом 180 днів з дати першого в'їзду.

Казкова феєрія у «Бухті вікінгів»

ВИЗНАННЯ. Львівська міська рада та Промислово-торгова палата вчоргове визнали базу відпочинку «Бухта вікінгів» «Обличчям міста-2011»

Схована у долині Старосельського лісництва, оточена з усіх боків лісом, «Бухта» лишається найпривабливішим і найуніверсальнішим місцем відпочинку в будь-яку пору року.

Її унікальність у тому, що вона ніби поруч із містом Лева, всього за 12 кілометрів, але тут збережена самотність природна краса заповідника: озера з джерельною водою, смереки, дуби, ялини, стайня з двома десятками статних конячок... І вся ця краса поряд із комфортабельними котеджами, фешенебельним рестораном з вишуканою італійсько-французькою кухнею, з продуманим до дрібниць інтер'єром і бенкетним залом на 250 осіб, зашпаним рестораником на воді з альтанками... Тож можна приїздити і самому, і з родиною, і великою компанією, і навіть колективом. Тут вистачить місця всім і буде всім цікаво: і романтикам, і непосидючим веселунам, практикам, діловим людям тощо. Адже набір розваг тут дуже щедрий. На будь-який сезон року, на будь-яку погоду і на будь-який смак. І територія велика і безпечна. Тож від-

почивати буде не лише комфортно, а й весело.

Улітку тут можна освіжитися у чистій воді місцевих озер, покататися на човнах, катамаранах, позазнімати, опанувати їзду на велосипеді, роликах, голландських веломобілях, пострибати на батуті, провести змагання з хокею на роликах, тенісу, баскетболу, футболу, волейболу, пейнтболу, спробувати свої сили у стендовій боротьбі, постріляти в тирі з легендарного АКМ, дрібнокаліберної гвинтівки, проїхатися верхи, посмажити шашлик на мангалі, половити рибу чи просто прогулятися лісом, насолодитися шурхотом листя на деревах та співом птахів.

У холодну пору року розваг не менше. Коли озера затягуються кригою, одне водне плесо перетворюється на хокейне поле, а друге — на ковзанку. Попарившись березовим вінчиком у російській лазні, можна з розбігу... шубовснути в ополонку. А потім завітати на справжній корабель вікінгів, який з незапам'ятних часів пришвартовувався до берега, у затишний мальовничий ресторанчик, де

почастують гарячим ароматним чаєм чи глінтвейном, смачно нагодують. Або ж урешті-решт покататися на саних, запряжених кінями. Точнісінько як у кіно.

До речі, сайт бази відпочинку (www.viking.com.ua) теж унікальний. Тут не просто представлена вся докладна інформація про «Бухту». На ньому можна здійснити віртуальну мандрівку в номери і ресторани «Бухти», а також ознайомитися із розцінками на послуги. З нього ми дізналися, що у «Бухті» звикли до комплексних підходів у всьому і, здається, завдань, які не під силу «вікінгінцям», не існує. Чи сценарій свята написати і втілити в життя — без проблем, чи створити креативні запрошення на подію, розіслати їх — із задоволенням, прикрасити транспорт і забезпечити перевезення гостей — будь ласка, фото-, відеозйомка — завжди готові...

Тож якщо вам бракує коштів на екзотику, але так хочеться справжнього відпочинку, свята з розвагами, веселощами — у ресторані чи, навпаки, тихих вечорів із коханою біля ка-

міна (такі є в котеджах), компетентна львівська комісія радить їхати у «Бухту вікінгів».

До речі, не за горами Новий рік. І якщо ви ще не визначилися з місцем його проведення, то, без сумніву, одним із найкращих місць буде «Бухта вікінгів». У новорічну ніч гостей розважатиме повітряний акробат, убраний у костюм римського легіонера, звучатимуть найпопулярніші композиції — від 1980-х до сьогодення. Звісно, не обійдеться й без традиційного Діда Мороза та Снігуроньки. А на дворі око милуватимуть льодові фігурки з багаттям і фуршетом біля нього, будуть диско на ковзанах і катання на саних у кінній упряжі... Як-то к а ж у т ь , буде все, чого душа бажає.

Фото надані базою відпочинку «Бухта вікінгів»

З ПЕРШИХ ВУСТ

«Досі неможливо точно сказати, скільки Україна заробляє на туризмі»

Голова Державного агентства України з туризму та курортів Олена ШАПОВАЛОВА

Відомо, що туристична галузь особливі надії пов'язує з наступним чемпіонатом Європи з футболу. А вже в цьому контексті обов'язково згадується про розвиток інфраструктури, значне збільшення кількості гостей країни. Однак для всіх гравців галузі подія, що наближається, не лише подарунок долі, а привід критично подивитися на свою діяльність, зважити, як найкраще використати цей шанс. Зокрема й про це ми розмовляємо з головою Державного агентства з туризму та курортів Оленою ШАПОВАЛОВОЮ.

УК Олено Олексіївно, ви добре знаєте галузь, бо тривалий час працювали у туристичному бізнесі. Охарактеризуйте, будь ласка, її нинішній стан і водночас розкажіть про можливі шляхи розв'язання проблем, які найбільше турбують операторів ринку.

— З точки зору туристичної діяльності можу назвати лише дві найактуальніші проблеми. Перша — Податковий кодекс України, зокрема стаття 207, положення якої неоднозначно трактуються і можуть змінити податкове навантаження на суб'єктів туристичної діяльності. Друга — рівень захисту прав споживачів туристичних послуг. Так, рік тому у рамках курсу на дерегуляцію економіки, проголошеного Президентом Ук-

раїни, було скасовано ліцензування в т.ч. і турагентської діяльності. Натомість на цьому ринку не було впроваджено відповідних компенсаційних механізмів, спрямованих на запобігання зниження рівня захищеності споживачів. На нашу думку, у сучасному світі туристична діяльність має здійснюватися за активної участі профільних саморегулюючих організацій. Це поширена світова практика, яка добре зарекомендувала себе у світі.

Проблем у галузі не бракує. За попередні роки так і не було визначено роль і місце туризму в економіці України. Зокрема, потенціал сфери не використовувався щодо розв'язання соціально-економічних питань, розвитку регіонів, створення робочих місць. Лише торік туризм у нашій країні вперше було віднесено до «реального сектору економіки». При цьому слід наголосити, що досі діяльність туроператорів згідно з КВЕД є лише підвидом транспортних послуг.

УК Що робиться для того, щоб ситуація у галузі змінилася на краще?

— Щоб змінити ситуацію на краще, потрібно розробити і затвердити державну цільову програму розвитку туризму. Нині ми над цим працюємо. Завдання такої програми — забезпечити перетворення туризму у високоефек-

тивну галузь економіки, що здатна розв'язувати питання поліпшення рівня і якості життя населення, наповнювати бюджети всіх рівнів.

Ще одна проблема — недосконале нормативно-правове забезпечення сфери туризму. За попередні роки динаміка вдосконалення її нормативно-правового поля значно відставала від темпів розвитку туристичного ринку. При цьому наше галузеве законодавство не гармонізоване до рекомендацій Всесвітньої туристичної організації та відповідних директив і стандартів Євросоюзу. Насамперед це стосується питань захисту законних прав та інтересів споживачів туристичного продукту, а також умов ведення туристичної діяльності. Як наслідок, значне падіння рівня попиту на українські туристичні пропозиції, зменшення кількісних і якісних показників туристичного потоку.

Попри те, що Україна має багату історико-культурну спадщину, унікальний природно-заповідний фонд, держава досі не має сформованого національно-туристичного продукту. Йдеться не про конкретний тур на продаж, а про точне знання споживчих характеристик і конкурентних переваг туристичних ресурсів держави. Більше того, сьогодні практично немає об'єктивної інформації про найпривабливіші туристичні об'єкти, рівень їхньої придатності для туристичного споживання. Брак національного туристичного продукту унеможливило діяльність у цільових ринках, залучення відповідних туристичних потоків. Тож ми розпочали підготовчі роботи з ідентифікації, інвентаризації, паспортизації і комплексної оцінки туристичних ресурсів.

Маємо ще й незадовільне інфраструктурне та інформаційне облаштування туристичних об'єктів і маршрутів. Нині переважна

ДОСЬЄ «УК»

Олена ШАПОВАЛОВА. Народилась 10 січня 1969 р. в Цілинограді (Казахстан) у сім'ї лікарів. Закінчила Київський інститут інженерів цивільної авіації. За фахом інженер-економіст. Працювала на різних посадах в ТОВ «Агентство «Пан-Україн», від керівника відділу до директора. Громадська робота — президент Асоціації лідерів турбізнесу України (АЛТУ). Почесний працівник туризму України.

кількість унікальних історико-культурних пам'яток, природно-заповідних зон не відповідають навіть мінімальним санітарно-гігієнічним вимогам, нормам безпеки, вимогам з інформаційного облаштування і не можуть бути рекомендовані для відвідування туристами. Більше того, відсутні самі по собі такі нормативні вимоги. В рамках згаданої Державної цільової програми розвитку туризму передбачається виконати відповідний комплекс заходів.

Сьогодні ми працюємо також над впровадженням об'єктивної статистики у туризмі. Адже досі неможливо точно сказати, скільки Україна заробляє на туризмі. У більшості туристичних європейських країн для того, щоб оцінити вплив туризму на економіку, застосовуються так звані допоміжні (сателітні) туристичні рахунки, рекомендовані статистичним комітетом ООН. Доцільність упровадження подібного обліку даних давно назріла і в Україні.

Це лише деякі завдання, які розв'язує наразі команда новоствореного державного агентства. Тішить те, що нині в державі є розуміння ролі і значення туризму для суспільства, економіки та іміджу України на міжнародній арені.

УК Чи можна вже підбити підсумки сезону, що завершився?

— Щодо туристичних потоків, то, за даними Державної прикордонної служби, за 9 місяців цього року Україну відвідало понад один мільйон організованих закордон-

них туристів. Це на 16% більше, ніж за аналогічний період минулого року. При цьому за цей період за кордоном відпочило 1,3 мільйона українців. Це на 30% більше, ніж за аналогічний період 2010 року. Влітку 2011 року найбільший попит серед українських туристів мали туристичні принади Туреччини, Росії, Єгипту, Румунії, Польщі, Білорусі, Греції, Німеччини, Ізраїля та Чорногорії.

УК Які ваші прогнози на наступний рік?

— Наступного року Україна прийматиме Євро-2012. За попередніми оцінками, за час проведення чемпіонату Європи з футболу Україну відвідає понад 1 млн іноземних туристів та екскурсантів.

Це однозначно позитивно вплине на перерозподіл міжнародного туристичного потоку на користь України, сприятиме зростанню економічної ефективності вітчизняної сфери туризму, надходженням до бюджетів усіх рівнів. Після Євро-2004, наприклад, в'їзний туристичний потік до Португалії збільшився більш ніж на 50%, а в Австрію і Швейцарію після Євро-2008 — на 30%.

Євро-2012 для України — шанс продемонструвати світовій спільноті нашу країну з кращого боку, зламати деякі негативні стереотипи. Завдяки Євро-2012 буде сформовано якісно новий, більш конкурентоспроможний на глобальному туристичному ринку національний туристичний продукт України.

На канікулах нас чекає «втеча з міста»

ПРОГНОЗ. Експерти запевняють, що цього року під час новорічних канікул українці обиратимуть не тільки гірськолижні курорти, а й міський туризм.

— Хоч зимовий відпочинок у наших громадян передусім асоціюється з гірськолижними курортами, однак у цьому році також набуде популярності так званий city escape (втеча з міста), — впевнений голова громадської Ради з питань туризму і курортів Євген Самарцев. — Водночас йдеться про те, що, скажімо, кияни поїдуть святкувати до Львова, який рекламує себе як місто для яскравого відпочинку, жителі Харкова чи Донецька — до Києва, львів'яни — до Одеси. Якщо позаторік 80% пропозицій усередині України були пов'язані із зимовим відпочинком у горах, то нині таких 45–55%.

Це попри те, що системних зусиль з просуванням такого продукту, як «Новий рік у Києві, Харкові, Львові...» поки що не робилося, тобто пакети новорічних свят в українських містах не продавалися. Тим часом один, але вагомий крок у цьому напрямку вже зроблено. Головна проблема минулих часів — де зупинитися, запевняють посадовці туристичної галузі, вже позаду. І наводять аргумент: цього року проведено конкурс «100 найкращих готелів країни», який показав, що якісна готельна база в країні створена. Це стосується як, скажімо, ще не-

достатньо популярного серед туристів Кіровограда і закінчуючи традиційними відпочинковими центрами. Причому з'являються готелі саме європейського класу, що дає їм змогу конкурувати в сегменті ціна-якість з готелями Польщі та інших країн.

Поділяє думку колеги і голова Всеукраїнської асоціації туроператорів Ігор Голубаха: «Дедалі більше українських міст розуміють, що туризм є одним з пріоритетних напрямків їхнього розвитку. Скажімо, Київрада приймає Генплан столиці з урахуванням цього. Аналогічна ситуація у Львові, інших містах і містечках, навіть у Донецьку, який ніколи не був туристичним центром, у зв'язку з підготовкою до Євро-2012 думають, якими туристичними можливостями привабити до себе туристів».

До речі, урізноманітнити відпускний період можна, поєднавши ці два напрямки. Ідеальний варіант: ознайомитися, скажімо, з принадами неперевершених Чернівців, а звідти швидко дістатися до місцевих гірськолижних курортів Цеціно та Мигово. Загалом щодо зимового відпочинку, то туроператори вже пропонують дуже багато екскурсійних програм, що припускають можливість кататися на лижах чи санчатах навіть не у гірськолижних регіонах. Головне, щоб був сніг.

Зацікавить тих, кому вдома не сидиться, й інформація про те, що на

новорічні свята надзвичайну активність проявляють кримські готелі та оздоровниці. Причому нині не тільки на Південному узбережжі, а й, скажімо, в Євпаторії, яка достатньо динамічно розвивається.

Гаманець вкаже напрямок

Тим часом усе-таки для багатьох новорічна казка — це Буковель, Яремча, Славське, власне, вибір залежить від вмісту гаманця подорожувальника. Як кажуть, інфраструктура широка, як і її вартість. Як зазначає Ігор Голубаха: «У новорічну ніч цінова пропозиція може бути від 200 тисяч гривень за шале в Буковелі, до двохсот гривень за одну ніч в Яремчі».

Загалом це світова тенденція, коли на новорічні свята ціни збільшуються на 50% і більше. Як і те, що відразу після закінчення свят ціни знижуються. І тим, хто орієнтується на більш бюджетний відпочинок, краще планувати лижні вояжі після 10 січня, коли в тій же Яремчі за добу можна заплатити 80 гривень.

Ринкові важелі працюють і в ширшій перспективі. Так, чимало українців нарікали на те, що під час тогорічного літнього сезону Крим різко підвищив ціни, однак результати не забарилася: кількість туристів зменшилася. Добре, що цю помилку було визнано, тож сьо-

ДО РЕЧІ

Стартує цікавий проект «Українські гастрономічні тижні» на кшталт тих, що, скажімо, проводяться в Нью-Йорку, коли сотні тисяч туристів прибувають до міста, бо кращі ресторани надають у цей час знижену ціну. Цього року такі проекти стартують у Львові та Києві в кінці листопада — на початку грудня.

Фото Олександра ЛЕПЕХУХИ

годні більшість готелів стримують апетити, і ціни порівняно з 2010 роком збільшилися на 5–10%, не більше.

А для любителів міського відпочинку, можливо, додадуть оптимізму і такі слова Євгена Самарцева: «Ми працюємо над тим, щоб київські готелі правильно вибудували новорічну стратегію і, на відміну від гірськолижних курортів, навіть знизили ціни на цей період».

Готуй сани у вересні, але можна й нині

Не секрет, що мода на новорічне святкування поза межами рідного дому встановлена не так уже давно, однак вже створила ситуацію, коли попит перевершує пропозицію. От і нині поповзли чутки, що на новорічні свята в Карпатах все заброньовано навіть у приватному секторі. Причому робить-

ся це через знайомих або в телефонному режимі — головне оминати туроператора. Частенько їдуть навіть без попередньої домовленості, мовляв, якийсь курок завжди знайдеться.

Ігор Голубаха цю самовпевненість прокоментував так: «Нині можна казати, що тенденції попереднього бронювання є. До речі, вони дають змогу українцям зекономити кошти на відпочинок. Бо більшість готелів, у тому числі і в Карпатах, дають знижки туроператорам, з якими вони працюють. Однак нинішні економічні умови такі, що українці не поспішають купувати тури — немає дуже великої лавини продажу, в туроператорів ще є місця в готелях та на базах. Українці повинні розуміти, що треба довіряти туроператорам і замовляти у них відпочинок, бо це гарантія, що місця будуть саме там, де вони замовили. Я б застеріг купувати місця по телефону».

Нова країна на Новий рік — вже не розкіш, але ще й не традиція

Чи багато українців із середніми статками можуть похвалитися тим, що зустрічає Новий рік у новій країні і витрачає при цьому мінімум коштів? На жаль, таких одиниць. Більшість у цей період відмовляється від будь-яких мандрівок, особливо закордонних, знаючи, що ціни як на авіаквитки, так і на готелі під час свят злітають догори у разі і починають «кустатися». Водночас, як показує досвід моїх друзів, дарма.

Чим раніше, тим дешевше

Просто будь-яку самостійну мандрівку (без турагентства) треба планувати за 2–3 місяці. Не кажучи вже про новорічний вояж, до якого слід готуватися принаймні за півроку до вильоту. Тобто якщо, приміром, ви вирішили відпочити у грудні-січні, то викупити квитки у потрібному напрямку та забронювати готельний номер треба у червні-серпні, коли ціни на «зимові» перельоти найнижчі. Інколи хороші пропозиції від авіакомпаній можна «зловити» й у вересні-жовтні, але що ближче до свят та вильоту, то зростає ціна на новачків. Деякі компанії пропонують «тижні низьких цін» чи інші акції, під час яких продають «зимові» квитки (до кінця лютого) зі знижками у тому чи іншому напрямку навіть у листопаді, але при цьому винятком є числа 15.12.2011–15.01.2012.

Не варто забувати й про те, що 25 грудня — католицьке Різдво, яке святкують американці та європейці, тому придбати дешеві квитки на 20-ті числа грудня інколи найпроблематичніше. Тоді як квитки на вечірні рейси 31 грудня або на ранішні 1 січня не користуються значним попитом, тож завжди є шанс вирішити у мандрівку просто на Новий рік.

Досвідченим мандрівникам легше — вони вміють вишукати «гарячі» пропозиції навіть у передсвяткові дні (викуплені туроператорами путівки теж не всі розходяться, і часом задешево їх скидають на ринок), хоча й кажуть, що тут, як у лотереї — може й не пощастить.

— Я не надто прив'язуюсь до напрямку, — ділиться своїм секретом мандрівник зі стажем Юрій Македанський,

який кожен Новий рік за відносно невеликі гроші зустрічає за кордоном — у новому місті чи країні. — Мені цікаві країни, де я ніколи не був. Літаю лоу-костами, зупиняюсь у хостелах (7–30 євро). Дешево і сердито, але задоволення не менше, ніж у шикарних готелях, яким я колись надавав перевагу. Адаже враження у мандрівці — головне, а відчуття характеру міста, країни можна, лише наблизившись до її жителів.

Як зазначають мандрівники зі стажем, на початках важко зорієнтуватися у сотнях про-

позицій, виокремити справді вигідні, адже часто у реальному житті все виявляється не зовсім таким, як на картинках в Інтернеті. Та справжніх мандрівників, які цінують не комфортні готельні «зіркові» номери, сніданки, а враження від країни, від особливостей її культури, кухні, спілкування з її населенням, це не лякає. Адже це набагато цікавіше, ніж усі 7–14 днів просидіти в готелі біля басейну і кілька разів виїхати на стандартну екскурсію, завчену екскурсоводом напам'ять, і при цьому витратити колосальну суму.

Зборів та плати за бронювання — від 418 грн), Італію, Іспанію, Туреччину (від 528 грн), Об'єднане Королівство (від 638 грн, без перевезення одного місця зареєстрованого багажу). Цікавими будуть пропозиції бюджетників Air Arabia, Flydubai, які здійснюють перельоти не лише з Києва, а й з Харкова та Донецька в ОАЕ й Південно-Східну Азію. У середньому квитки першої, куплені завчасу, обійдуться у \$350 в обидва боки, другої — \$420–450, вони дорожчають ближче до дати вильоту в разі. А ще краще діставитися аеропорту, що з нього

блем не виникає. Ви проведете стільки часу на островах або у тому чи іншому місті, скільки захочете, і харчуватиметесь тим, чим захочете. Це залежатиме лише від вашого бажання, а не від того, що запланувало агентство. Єдине, що скористатися порадою краще вже після того, як у Таїланді спаде повінь.

Коли я планувала їхати у Відень до подруги, Юрій запропонував мені виїти у Кельн (Німеччина), погуляти там день-два, а звідти дістатися до місця призначення або потягом (на який, хоч як це дивно, надають у Європі просто вра-

та хостелів www.hostelsclub.com, починайте вивчати маршрути тих, хто вже задешево побачив світ на власні очі. Це дасть змогу вам заплатити за мандрівку в рази дешевше.

Поради початківцям

Ще один відомий в Україні мандрівник і блогер, який спеціалізується на Азії, Євген Хельсон теж радить початківцям планувати мандрівку наперед і економити на перельотах, не боятися користуватися громадським транспортом за-

ДОВІДКА «УК»

ЛОУ-КОСТИ (від англ. low-cost — низькі ціни) — спеціальні низькобюджетні авіакомпанії, що спеціалізуються на дешевих авіаперевезеннях. Їх понад 100 у світі. Ціни на переліт ними традиційно знижуються за рахунок урізання витрат — переважно за рахунок відмови від традиційних для авіакомпаній сервісів. Концепція розвинулася в США у 80–90-ті рр. XX століття, після чого швидко завоювала Європу і решту світу.

Купити квитки на літак лоу-косту можна лише через Інтернет. Тут не бронюють конкретні місця на борту і не годують (лише за додаткову оплату). Ліміт багажу звичай 5–10 кг, у деяких випадках — 20 кг. За кожен зайвий кілограм (понад норму) доведеться дорого заплатити — від \$5–15 (залежно від розмірів компанії). Жорстка політика повернення квитків і ймовірність відкладення чи скасування рейсів. Відтак, бронюючи авіаквиток, часом варто доплачувати за додаткове обслуговування, пріоритетну посадку на рейс, сервіс, багаж, можливість обміну або анулювання квитка, страхування тощо (що є нічим іншим, як прихованими платежами).

Не зайвим буде також відкриття банківської картки. По-перше, нею можна розрахуватися за будь-які послуги і покупки. По-друге, завдяки їй не доведеться купувати «тревел-чеки». По-третє, у разі крадіжки готівки у вас завжди будуть гроші. Перед поїздкою за кордон не забудьте зняти всі обмеження зуми і кількість транзакцій, щоб не довелось телефонувати у банк із цим проханням у роумінгу.

Підбираючи житло, охочі заощадити повинні пам'ятати про основні параметри — не «зірочки» і наявність власного унітаза, а ціна і рейтинг місця проживання згідно з відгуками відвідувачів у Інтернеті, або так званих рейтингів, — продовжує Євген Хельсон. — Якщо приїжджаєте на короткий термін, важлива близькість до центру або місця, звідки буде зручно дістатися до наступного пункту подорожі — вокзалу чи аеропорту. Готелі зі зручностями в коридорі — це абсолютно нормально. Як правило, вони розташовуються в історичних будівлях у центральній частині таких міст, як Барселона, Відень, Рим, Венеція, Валенсія. Вони недорогі і дають можливість зануритися в історію, походити гвинтовими сходами будівлі XVII століття. Якщо ви подорожуєте самі, то легко в хостелі може бути найкращим вибором. Навіщо платити більше? Якщо вас шестеро і більше, то, можливо, варто подумати про оренду квартири.

Р.С. Якщо ви не встигли спланувати мандрівку на цей Новий рік і Різдво, не засмучуйтеся. Просто візьміть на озброєння поради наших експертів — і подорожуйте. Головне розпочати, а там — не зупинитесь. До речі, попередю — День закоханих (14 лютого), і у вас є хороша нагода задешево златити у Венецію чи це кудись. Ціни на ці дати на лоу-кост поки що низькі. Перевірено! Тож не втрачайте нагоди влаштувати собі свято.

Турпоїздки на ЧАЕС відновлять

НАМІРИ. «Доцільність викликана давнім постійним і великим інтересом до Чорнобильської зони як в Україні, так і за кордоном», — розповів міністр надзвичайних ситуацій України Віктор Балога в інтерв'ю Weekly.ua.

За його словами, ідею відновлення турпоїздок у зону відчуження підтримала адміністратор Програми розвитку ООН Хелен Кларк. «Мій задум у тому, щоб люди — вчені, експерти, журналісти всіх країн — змогли побачити зону такою, якою вона є, позбутися похмурих стереотипів, отримати правдиву інформацію: це найкращий засіб від чуток і домислів», — уточнив він.

Фото з сайту ukrainian.gov.ua

Авторитетний британський путівник The Lonely Planet склав список 10 країн світу, цікавих для подорожей у 2012 році

НОВАЧКАМ НА ЗАМІТКУ

У травні-вересні більшість авіакомпаній пропонують акційні ціни на «зимові» перельоти. Саме в цей період треба планувати Новорічну подорож і викупити квитки.

Вивчайте маршрути й відгуки мандрівників зі стажем у мережі Інтернет. Вони підкажуть найкращі варіанти подорожі, якими лоу-костами дістатися до тієї чи іншої країни, де побувати і в яких хостелах чи бюджетних готелях зупинятися. Не треба боятися пересядок в інших країнах та громадського транспорту. Саме так має шанс побачити більше за невеликі кошти і пізнати культуру і характер країни. Якщо їхати 5 годин на поїзді дешевше, ніж літати, потрібно обирати

саме цей варіант. Те саме стосується і тривалих автобусних переїздів: вночі можна спати, а вдень дивитися у вікно.

Подорожувати компанією від 10 осіб не лише веселіше і безпечніше, а й дешевше. Бронюючи готель, простіше знизити ціну (залежить від кількості днів). Крім того, не зайвим буде обговорити додаткові бонуси: безкоштовне відвідання басейну чи сауни, одну безкоштовну вечерю тощо. Беріть мінімум речей — не більше 7–10 кг (за кожен зайвий кілограм багажу під час перельоту на лоу-кост тах доведеться дорого заплатити). Найкорисніша річ у мандрівці — засоби зв'язку (Інтернет).

Гроші краще зберігати на кредитці.

Альтернатива — лоу-костки і хостели

Отже, почнемо з квитків. Якщо ви обрали країну і напрямку мандрівки, то варто пошукати хороші пропозиції у так званих бюджетних авіакомпаніях (дискаунтах чи лоу-костках, як їх ще називають). Адже ціна на переліт на борту їхніх літаків часом може приємно подивувати і бути, одну безкоштовну вечерю тощо. Квитки на поїзд чи переїзд автобусом. Чим далі до дати вильоту, тим дешевше.

Так, приміром, Wizz-air пропонує найдешевші перельоти у Німеччину і Польщу (квиток в один бік з урахуванням податків, перевезення 1 місця зареєстрованого багажу, обов'язкових

здійснюють часті рейси авіакомпаній економ-класу, яких лише в Європі налічується понад 100.

Щоб заощадити, мандрівники часто обирають не прямі рейси, а з багатьма пересадками. — Приміром, можна законотити не одну сотню доларів, якщо летіти не з Києва, а з Москви у Таїланд, — наводить приклад Юрій Македанський. — Якщо летіти вдвох, то взагалі колосальна економія. Відпочити у парі, якщо організувати мандрівку самому, можна майже за стільки, скільки турагентство пропонує заплатити за 1 особу. При цьому умови проживання будуть навіть кращі. Адже готелі і бунгало у Таїланді дешеві, як і харчі, особливо морепродукти й екзотичні фрукти, — додає він. — Тож жодних про-

жаючі знижки, якщо квиток викупити через Інтернет (вчасу), або рейсовим автобусом. Тож, як бачите, останні види транспорту теж завжди на замітку й під пильним оком справжніх мандрівників. З одного боку, стільки мороки з тими пересадками, а з іншого — я заощаджую \$200–300 і маю змогу побачити ще одне місто, де не була. Чи не так?

Тож якщо ви давно горите бажанням кудись поїхати, а у вас бракує грошей, просто відмовтеся від спланованих агентств турів, заходьте на спеціальні довідкові служби бюджетних авіаліній: www.skyscanner.net, www.low-cost-airline-guide.com, www.anywayanyday.com, avia.travel.ru, www.flybudget.com

мість дорогого таксі. А ще бракує з собою мінімум речей — не більше 7–10 кг.

Насамперед більшість «лоу-костерів» дозволяють брати на борт літака 5–10 кг, дуже рідко — до 20 кг. Якщо ж багаж буде важчим, доведеться заплатити за кожен кілограм — від \$10 і дорожче, нагадує він. За його словами, досвід показує, що найкорисніші речі у подорожі — ноутбук, мобільний (адже інколи лише за допомогою Інтернету, який часто безкоштовно надають готелі та харчівні, можна уточнити маршрути, розв'язати проблеми з банком тощо), фотоапарат, а ось 70% одягу можуть виявитися зайвими.

Ще одна порада експерта — не користуватися послугами посередників під час отримання

10 євро — за місце

РИНОК. На сьогодні 56 вітчизняних хостелів пройшли сертифікацію Hostel International і включені до світової мережі готелів економ-класу, ще 15–20 — нелегальні

ДОВІДКА «УК»

ХОСТЕЛ (англ. Hostel — гуртожиток) — тимчасове житло економ-класу для туристів, орієнтоване переважно на молоді. Головна його відмінність від готелю — плата за місце, а не за номер, та особлива атмосфера. Номери можуть бути змішаного типу (незалежно від статі) або поділені на чоловічі та жіночі. А проживати в них може одночасно від 2 до 10 і більше осіб. Тут спільна кухня, де можна приготувати їсти, кімната відпочинку з телевізором і доступом до Інтернету, зручності (туалет, ванна, душ) загального користування. Є посуд, холодильник, пральна машина, праска. Тож якщо забруднився одяг у дорожці, можна його освіжити. Також кожному постійно виділяється шапка з ключем, де він може зберігати свої речі. Цінності завжди можна покласти у сейф, який є в адміністратора. До речі, на останнього, крім розселення туристів та стеження за порядком, покладено функції своєрідного довідкового бюро. Тож тут обов'язковим є знання кількох іноземних мов.

Деякі хостели задля привабливості клієнтів пропонують включення сніданків з кавою в ціну і навіть трансфер з вокзалу чи аеропорту у разі проживання понад 3 доби, а деякі можуть взяти додаткову плату за постіль. Тому перш ніж заселитися у той чи інший хостел, треба уважно вивчити умови проживання та обрати те, що вам підходить. А обирати, повірте, є з чого (www.hostelworld.com або www.hhostels.com). Загалом у світі, за даними Бікпеді, близько 5 тис. готелів такого типу, які об'єднані в Міжнародну федерацію молодіжних хостелів.

Київ і Львів — лідери

— Саме тоді, у 2005-му, під час мандрівки в Польщу я побачив, наскільки розвинена мережа готелів економ-класу, наскільки дешево там можна переночувати, і ми з другом вирішили зробити щось подібне в Україні, — пригадує співрозмовник. — За кілька років нам вдалося побудувати одну з найбільших готельних мереж економ-класу. У половині випадків інвесторами стали іноземці, які побачили, що цей ринок у нашій державі ще не заповнений і є хороша ніша для розвитку, інша частина власників — українці. Насправді для відкриття хостелу потрібно не так багато коштів: орендувати або при-

Фото з сайту bspireb.org.ua

Ось так скромно і невимушено виглядають хостел-номери

Кухня — одна на всіх

можє проживати від 1 до 12 чоловік з різних країн та континентів), зручностей у номері, місця розташування хостелу — у центрі чи на околиці тощо). До речі, якщо зупиняться група, не зайвим буде обговорити можливість 5–10% знижки, радить Р. Пономаренко.

Цікаво, що більшість наших хостелів навіть краї за європейські. Принаймні це видно з рейтингів, які створюються у міжнародній системі бронювання, за результатами анкетування клієнтів хостелів з усього світу за п'ятьма параметрами (місце розташування, безпека, чистота, наскільки там цікаво, персонал). Значна частина вітчизняних хостелів має понад 90% позитивних відгуків тих, хто там зупинявся, тоді як у Європі 75–80% вважається хорошим результатом. Шомасія на сторінках міжнародних систем бронювання оновлюється інформація топ-5 і топ-10 хостелів світу.

У жовтні в світову п'ятірку одразу потрапили п'ять хостелів Лісабона. Тож виходить, що вони одні з найкращих у світі, констатує співрозмовник. До списку країн часто потрапляють економ-готелі Китаю. Нам теж є чим похвалитися. У 2005 році хостел на Гоголівській у Києві потрапив у топ-5, а хостел на Обсерваторній (теж у столиці) має 98% позитивних відгуків у світовому рейтингу.

Нам є чим похвалитися
Особливості українських хостелів, мабуть, є те, зазначає експерт, що на них вибір у 50% зупиняють молоді люди і в 50% — особи, що перебувають у відраженні, тоді як на Заході — переважно молоді (у деяких навіть є вікові обмеження заселення — до 26 років) і мандрівники. Середня ціна тут за ліжко-місце (!) становить 10 євро, а не 300–500 грн, як за номер у готелі, що тягне на 2–3 зірочки.

Так, у Києві ліжко-місце в хостелі обійдеться в межах 85–130 грн, у Львові — 80–150 грн. Це залежить від кількості осіб у кімнатах (де

СПОЖИВАЧ

Відпочинок «у борг» не цікавий

(Закінчення.
Початок на стор. 9)

Лише за 2 тисячі
«зелених»

Передусім це туристичні фірми. Вони, щоправда, надають кредити на відпочинок не з власної «кишені», а співпрацюють із мережею комерційних банків. Як зазначив «УК» директор туристичної компанії «Роза вітрів» В'ячеслав Бордюков, їхня компанія тісно співпрацює із невеликим банком — «Акта-банк». «Нині всі клієнти, які отримали путівки в кредит, повинні сплачувати 12% річних. Але навіть такий порівняно незначний відсоток люди не мають бажання сплачувати у кризу, коли на всьому заощаджують», — зазначає він.

Втім (і цього не заперечує В. Бордюков), 12% річних, які декларує банк, не є, сказати б, остаточними. З усіма прихованими платежами ці відсотки стануть відчутно більшими.

За словами директора фірми, нині можна зробити переконливий висновок, що майже 90% позик беруть представники середнього класу під купівлю туристичних путівок вартістю \$2 тис.

«Ми дійшли висновку, що кредити на путівки, дорожчі за \$2 тис., люди не беруть, бо такі потенційні клієнти можуть себе зарахувати до багатих, і кошти на придбання будь-яких путівок (хоч найдорожчих) у них є. Водночас не братимуть позики й відносно бідні люди, яким, приміром, не вистає \$500 на купівлю путівки вартістю \$900. Для них інколи це непідйомні гроші», — додає В. Бордюков.

Ретельне вивчення ринку надання кредитів під купівлю турпутівок показало, що жодна турфірма не надає такої послуги самотужки, бо не має вільних коштів, а лише співпрацюючи із фін-установами.

Окремих програм
немає

Щодо самих банків, то чимало з них до кризи надавали подібні кредити за спеціальними програмами. Приміром, колишній ТАС-Комерцбанк (тепер Сведбанк) пропонував усім охочим продукт — «ТАС-Відпочинок». Тоді кожен потенційний клієнт міг сам обрати турагенцію, а потім фін-установа укладала договір із цією фірмою. Слід зазначити, що в докризовий час банки також вимагали не просто укласти договір застави, а й оцінити його. До того ж, проходження всіх цих ланок перед остаточним наданням по-

зики за часом могло розтягтися на кілька тижнів. Тепер стає зрозуміло, чому такі кредити не користувалися попитом навіть у відносно стабільні роки.

Втім, це не означає, що нині подібних позик не надають. Хоч окремих програм під відпочинок у фінустанов майже немає. Як повідомив кореспонденту «УК» директор департаменту маркетингу роздрібного бізнесу VAB Банку Ігор Шумницький, ці потреби фізосіб тепер покриваються у рамках кредиту готівкою. «Тому ми не виводили такі позики в окрему категорію. Враховуючи високу дохідність беззаставного кредитування і через те, що воно дає змогу ефективно використовувати короткостроковий ресурс, такий напрям для нас залишається одним із ключових», — зазначив він.

Як повідомив І. Шумницький, усі такі продукти, враховуючи і позик на купівлю турпутівок, беззаставні. Так, потенційні клієнти мають одну перевагу, на відміну від стану докризових умов: банкіри не вимагають укласти окремого договору застави. Але слід зазначити, що беззаставні кредити на такі цілі видають далеко не всі комбанки.

Щодо відсотків за такими видами позик, то за даними компанії ПростоБанкКонсалтинг, ці показники за умов застави (терміном на 1 рік) у гривнях коливаються нині від 15 до 30% (залежно також від суми, яку бере на борг).

А ось процентні ставки на беззаставні позики терміном на 1 рік вищі — 21–75%. Хоч і відсотки сильно коливаються, проте у фізособи є чималий вибір того чи того банку.

Це рятівне слово
«овердрафт»

Нині фахівці вперто твердять, що, якщо у фізособи з'являється хороша пропозиція — купити «гарячу» і давно омріяну путівку, на яку досі бракувало грошей, це можна зробити за допомогою овердрафта. Це слово перекладається як «надпроект» і означає, що, якщо особа має зарплатну картку, то банк може надати клієнтові грошей більше, ніж залишків, які в нього накопичено.

Треба мати на увазі, що є дозволений та недозволений овердрафт. Усе залежить від його розміру та виду картки. Відповідно розмір дозволеного овердрафта буде включено у витратний ліміт за картою і він враховується під час проведення авторизації.

Недозволений овердрафт — це той, який перевищує вже не лише встановлений ліміт, а й ліміт овердрафта. У цьому разі клієнтові дзвонять із банку і нагадують, що він заліз на не свої гроші і що йому треба погасити заборгованість. Цю проблему можна розв'язати поповненням рахунку.

Як повідомив кореспонденту «УК» старший аналітик «Міжнародного центру перспективних досліджень» Олександр Жолудь, зазвичай відсотки за овердрафтом чималі. «У принципі це логічно, адже за короткі кредити повинні бути високі ставки. Нині, наскільки мені відомо, середні ставки за цією послугою коливаються від 45 до 50%. У більшості випадків брати такі позики для фізосіб дуже невигідно. Але якщо людина зібралася поїхати на відпочинок, купуючи «гарячий» тур, то такий метод себе цілком виправдовує», — зазначає він.

До речі, чимало банків не розголошують інформацію щодо відсоткових ставок за овердрафтом. На всі запитання з цього приводу експерти фінустанов

лише зазначають, що все залежатиме від розміру заробітної плати, темпів та розмірів поповнення рахунків клієнта.

Однак, крім високих процентних ставок, у цього методу позичання грошей є істотна вада, не притаманна для банків та кредитних спілок, — погашати позик треба одразу і повністю, і ніяк це не можна робити частинами. Цілком зрозуміло, що овердрафтом саме з цих причин тепер користується ще менше фізичних осіб, ніж позичальників кредитними програмами інших установ.

Старі «добрі»
спілки

Нині кредити на купівлю туристичних путівок також надають численні кредитні спілки. У цих організаціях є як окремі програми для такого кредитування, так і загальні, в рамках яких надають позик, зокрема і на купівлю турпутівок. Приміром, столична спілка «Народний кредит» надає такі кошти відповідно до своєї загальної програми. «Ми можемо видати до 100 тис. грн на різні цілі під 37% річних. Утім, на будь-яку суму позик, включаючи туристичні путівки, клієнт повинен надати заставу. Її вартість повинна бути більшою в 1,5 раза, ніж сума позики. Зазвичай зараз кредити під купівлю дорогої туристичної путівки беруть нечасто», — зазначили у цій фірмі.

А ось, приміром, у кредитній спілці «Егіда» (Севастополь) позик надають лише під заставу, яка коштуватиме дві оціночні вартості розміру кредиту.

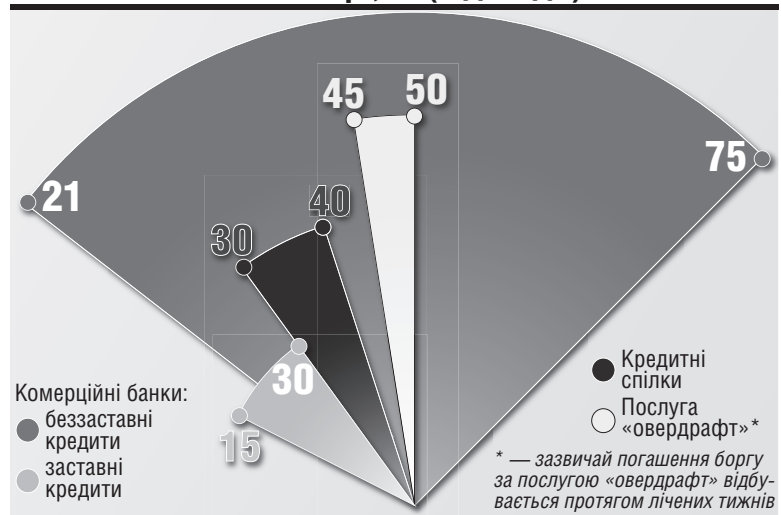
Слід зазначити, що ставки за позиками під купівлю туристичних путівок, які надають кредит-

ні союзи, досить високі по всій території України (в середньому коливаються від 35 до 40% річних). Можливо, саме тому в них клієнтів ще менше, ніж у туристичних фірмах, які співпрацюють із комерційними банками.

Втім, є кредитні спілки, які беруть набагато менший відсоток за взятую позик на купівлю туристичної путівки. Приміром, кореспондент «УК» віднайшов таку фірму, яка пропонує позик під програму «Відпустка». Термін кредиту та максимальна сума визначаються можливістю розрахуватися (згідно з наданою відомкою про доходи). Відсотки за перший місяць утримують авансом, що дає змогу позичальникові почати реально розраховуватися через два місяці з моменту отримання кредиту. Пакет документів, які слід надати потенційному позичальникові, виявився вельми банальним: паспорт, ідентифікаційний код, довідка про доходи за останні 6 місяців, а також договір поруки від однієї особи та наявність страхового поліса.

Кореспондент «УК» для отримання калькуляції за позикою на сайті цього кредитного союзу записав такі дані: сума кредиту 5 тис. грн, термін сплати 6 місяців. Калькулятор підрахував, що кожного із шести місяців необхідно сплачувати разом із відсотками 915,35 грн. Вийшло, що такому позичальникові нараховують 19,63% річних (або 1,64% щомісячних), і він викладе за користуванням таким кредитом «зверху» лише 500 грн. Зрозуміло, що півроку — невеличкий проміжок часу, тому і відсотки за користування позикою не такі високі. Але якщо клієнт забажає взяти такий кредит на значно довший проміжок часу (на рік чи на два), то і відсоток за користування грошима кредитної спілки буде набагато вищим.

Так, нині можна зробити односторонній висновок: брати позик на купівлю туристичної путівки в Україні майже завжди невигідно. Більш того, чимало керівників турфірм та спеціалістів банків взагалі не радять цього робити. Процес цей ускладнюється і тим, що банківські заклади часто на кредит у розмірі, приміром, \$2 тис. вимагають укласти окремих договір застави. Тому, можливо, слід скористатися порадою банківських працівників: заощадити відповідну суму на путівку чи тур, а можливо, й позичити в родичів чи знайомих. Нині банківсько-кредитна система просто не готова надавати такі позики із «вмотивованими» відсотками.

Розміри річних ставок на купівлю в кредит
туристичних путівок, терміном на один рік,
станом на 15.11.2011 р., % (від — до)

Інформація «Урядового кур'єра»

Закордонні паспорти
подорожчають

ЦІНИ. З 1 січня 2012 року в Україні подорожчає стандартне оформлення закордонного паспорта, термінове ж — подешевшає. Це станеться згідно із новим прайсом послуг МВС, затвердженим постановою Кабміну в листопаді. З нового року підрозділи Державної міграційної служби стягуватимуть за оформлення закордонного протягом 30 діб 87,15 грн замість нинішніх 23,38 грн (і тільки ця сума — одна зі складових ціни паспорта — виросте у 4 рази, дві ж інші складові вартості документа — держмити (170 грн) і ціна бланка (150 грн) — залишаться незмінними). Тож паспорт кош-

туватиме 407 грн замість нинішніх 343 грн.

Щодо термінового оформлення документів, то, за попередніми розрахунками Держприкордонслужби (стандартні адмінпослуги будуть ще уточнювати до дати набрання постановою чинності), вони навіть подешевшають. Українці платитимуть за виїзний документ 851 гривню, якщо хочуть отримати його протягом 10 діб, і 1039 — якщо протягом трьох (нині — 861 і 1205 гривень відповідно). Трохи подорожчає також переоформлення закордонних паспортів замість втрачених — із 75 до 86 гривень.

В Україні лише 5% готелів із «зірками»

ПЕРЕВІРКА. В Україні лише 5% готелів пройшли категоризацію на присвоєння «зірок» і можуть дати іноземцям чітке уявлення щодо очікуваного рівня сервісу в них. Такий висновок зробили експерти Центру споживчого контролю «ЧЕК», проїхавши 10 тис. км, від Чопи на заході України до Ізварине на сході, побували в «містах Євро», оцінили якість доріг та готельної інфраструктури.

За даними центру, в Україні, крім офіційно сертифікованого на вимоги безпеки 1731 готелю, налічується понад 6 тис. фізосіб — суб'єктів підприємницької діяльності, які надають послуги з розміщення. Тобто фактично

послуги з тимчасового проживання туристів надають близько 8 тис. закладів у країні.

При цьому з 1731 закладу класифіковані як готелі 849 підприємств, решта 882 — це мотелі, кемпінги тощо. Із 849 сертифікованих готелів категоризацію на присвоєння зірок пройшли тільки 393 готелі, зокрема 9 п'ятизіркових, 67 чотиризіркових, 317 — одно-, дво- і тризіркових.

Координатор центру Ігор Каневський зазначив, що в містах, які приймають Євро-2012, налічується близько 400 сертифікованих готелів. За його оцінками, кожне місто здатне прийняти у сертифіковані готелі по 10–20 тис. туристів, тоді як на

чемпіонат може приїхати від 600 тис. до 1 млн іноземців.

Він також зазначив, що готель, який хоче одержати «зірки», має спочатку пройти обов'язкову сертифікацію, а потім — процедуру категоризації. Ці процедури доволі бюрократизовані і займають тривалий час. Нині їх проводять органи, які не мають стосунку до готельного бізнесу, а думка споживачів і зовсім не враховується. Експерт зазначив, що виходом із ситуації, що склалася, може бути скасування обов'язкової сертифікації готелів як надмірно зарегульованої процедури. Необхідно залишити тільки категоризацію, щоб турист мав уявлення про рівень сервісу в тому чи тому закладі, вважає він.

ПОГЛЯД НА ПРОБЛЕМУ

Курортна галузь не витримує ринкових відносин

ЛІКУВАЛЬНИЙ ВІДПОЧИНОК. Бути чи не бути санаторно-оздоровчому комплексу в Криму?

Людмила ЦЕКУН,
«Урядовий кур'єр»

Цілющий клімат, унікальні можливості морської та мінеральних вод, вражаючі дива лікувальної грязі і навіть географічне розташування — все сприяє розвитку санаторно-курортної галузі. Здавалося б, що ще треба, щоб жити та процвітати? Коли врешті-решт припиниться стагнація галузі і як її рятувати?

«Земля, що цілює всякі рани»

Саме так, ще в I столітті н.е. згадає Пліній у своїй «Історії природи» місто Парасине (теперішні Саки). Чудодійну лікувальну силу грязей відчули на собі і поранені під час військових кампаній I половини 19 ст. Тодішні унікальні результати стали поштовхом для відкриття двох грязелікарень у Саках (1827 р.) і Керчі (1886 р.)

А от честь медичного відкриття півострова належить професору С. П. Боткіну, який у 1866 р. уперше звернув увагу громадськості на його клімат і запропонував направляти до Ялти людей, що страждають на бронхо-легеневі захворювання. Після революції 1917 р. усі існуючі курорти були оголошені державласністю. А 1920 р. на підтвердження серйозності намірів щодо майбутнього півострову, на світ з'являється декрет «Про використання Криму для лікування трудящих».

Уже з кінця XIX ст. півострів масштабно облаштовують різними кліматичними центрами. Розробляють величезну кількість різних методик лікування з використанням природних ресурсів: клімату, води, грязі, сонця, трав і фруктів. До роботи в санаторно-курортній галузі залучаються кращі лікарі країни. У медицині з'являється нова наука — курортологія.

На початку 90-х років, у період розпаду Союзу, Крим пережив не кращі часи, проте розвиток продовжувався. Звісно, вже не такими гігантськими кроками. А з моменту, як країна почала жити за принципом ринкових відносин, санаторно-курортна галузь перетворилась на рану, яку треба терміново лікувати.

Маєш багатство — маєш проблеми

Конкурувати зараз у Чорному морі не просто. Адже нашими сусідами є відома своїми курортами і цінами Туреччина, європейські Болгарія та Румунія, курортна сфера яких

підтримується міжнародною та державною допомогою. А ми замість того, щоб скласти їм гідну конкуренцію, тліємо разом зі своїм досвідом і потенціалом. На нещодавньому науково-практичному форумі «Цілющий Крим» у Саках міністр курортів і туризму Криму Олександр Лієв заявив: «Сьогодні на території Криму з понад 500 санаторіїв, діючих тут 20 років назад, залишилося 244, з них 120 — санаторіїв, інші — пансіонати. І лише 50 об'єктів — зразкові».

Найбільша проблема галузі сьогодні — це короткий курортний сезон — 2,5 місяця. Ще 20 років назад його тривалість була 8 місяців завдяки санаторному лікуванню. Сьогодні, на жаль, галузь майже перетворилась на пляжний відпочинок. Причина — невміння конкурувати на цьому

виправдовує себе. Значну шкоду галузі завдала

вання щороку звертається близько ста осіб і вони не можуть дати їм ради. Така ж втрата інформаційних зв'язків відбулася і з туроператорами, які навчилися добре продавати лише пляжний відпочинок. Кваліфікаційний рівень обслуговуючого персоналу оздоровниць теж не додає популярності оздоровницям. Бо працівники курортної сфери на будь-яке запитання англійського іноземця можуть відповісти лише: «Ноу». З таким обслуговуючим персоналом ми, власне кажучи, і українців не в усі санаторії можемо приймати. Стереотип, що наші не вибагливі, вже давно не виправдовує себе.

Значну шкоду галузі завдала

І в Криму жінка може відчути себе Клеопатрою

ринку. До того ж, дотепер санаторії не прикладали зусиль, аби привабити відпочивальників. Робили це профспілки і фонди, які викупували путівки. Нині ситуація кардинально змінилася. За словами О. Лієва, цього року фонди викупили лише третину торішнього обсягу і ця тенденція до спаду продовжується.

Неабиякої проблеми галузі завдає і брак кваліфікованих спеціалістів. Бракує лікарів-курортологів. Жоден кримський ВНЗ не випускає їх, а назва професії відсутня в медичній кваліфікації. А колись же все це було.

Курортна справа — це не лише лікарі. Як пояснив на форумі Костянтин Бабов, директор Українського НДІ медичної реабілітації та курортології з Одеси, втрачаємо і через відсутність системності у галузі, наступності між окремими медустановами. На жаль, лікарні перестали взаємодіяти з санаторно-курортними закладами, забули, що лікувати людей можна не лише медикаментами. Коли Міністерство туризму Криму проводило анкетування лікарів з різних регіонів України, з'ясувалось, що вони майже нічого не знають про лікувальні можливості півострову і спеціалізацію оздоровниць. Водночас констатували, що до них за порадами з приводу санаторного ліку-

Кримські соляні шахти не поступаються європейським

й приватизація, або так зване розтягування майна за смішні гроші. На сьогодні, за словами заступника міністра курортів і туризму Криму Миколи Марінова, в Криму вже немає оздоровниць, які можна було б віддати на приватизацію інвесторам. І це попри жахливий стан більшості.

«Санаторії переважно державні, дециція — приватних, але за них дуже сильно тримаються. При тому, що люди, які ними керують, не вміють правильно це робити і виживати в ринкових умовах», — констатував заступник міністра.

От і виходить: при великому багатстві маємо купу проблем, бо досі ще не усвідомили, що з ним робити.

Як коня запряжеш, так він і поведе

Незважаючи на всі негаразди, цього року ситуація почала змінюватись на краще. Посприяла цьому програма «Оксамитовий сезон — сезон здоров'я», у рамках якої були проведені «Дні Криму» в різних регіонах України, а також у Росії, Білорусі, Прибалтиці, Китаї... Під час них кримські спеціалісти активно розповідали лікарям, турагентам, місцевим жителям про лікувальний потенціал кримських оздоровниць.

Важливою подією стало і проведення форуму «Цілющий Крим» за участі провідних учених, керівників санаторіїв та інших фахівців-курортологів. Під час його дво-денної роботи

КОМЕНТАР

Микола МАРІНОВ,
заступник міністра курортів
та туризму Криму:

— Місцева влада нарешті змінила політику і ставлення до курортної галузі. Якщо раніше про Крим казали, що це пляжний курорт з приємними додатками у вигляді мінеральних вод тощо, то нині, що це насамперед оздоровчий курорт, а пляж — приємне доповнення до нього. Уже сьогодні завдяки «Дням Криму», що проходили у міжсезоння, кількість відпочиваючих в оздоровницях зросла на 5–6%, порівняно з минулим роком. І це не дивно, адже найкращі оздоровниці, аби залучити клієнтів, пропонують відпочинок з триразовим харчуванням і лікуванням за \$30 на добу.

курортів і курортної справи, паспорт санаторно-курортної установи і Порядок ведення реєстру всіх санаторно-курортних установ України та державну цільову програму «Санаторно-курортна галузь для українців — будемо здоровими від природи».

Під час роботи форуму презентували також проєкт Програми розвитку і реформування рекреаційного комплексу на 2012–

робу сезонності курорту неможливо.

Одним з ключових питань у реанімації галузі лишається і створення відповідної законодавчої бази. За словами О. Лієва, у 2011-му зареєстровано 6 законопроектів, які сприятимуть розвитку курортної галузі. Мріє кримське відомство і про закон, що заохочував би інвесторів.

Водночас голова Постійної парламентської комісії

2013 рр., розроблений кримським міністерством туризму. За словами його очільника О. Лієва, нею запропоновано модернізацію понад 100 санаторіїв півострова на понад 160 млн гривень.

Але реанімувати галузь не так просто. Це дуже клопітка і не дешева робота. Треба подбати і про рекламну компанію, навчання лікарів, туроператорів, придбання сучасної техніки, тобто провести повну модернізацію санаторно-курортного комплексу. На це, за словами О. Лієва, Євросоюз виділив Криму 5 млн євро. Адже самотужки, без залучення міжнародного досвіду та грошей перемогти закоренілу хво-

АРК по санаторно-курортному комплексу і туризму Рустам Темергалієв у інтерв'ю одному з кримських видань висловив сумнів, що зниження податкового тиску на цілорічні оздоровниці, яке ініціюють, сприятиме тому, що вартість їх послуг знизиться, а туристичний потік зросте. Відтак, ці питання вивчатиме парламентська комісія. «Якщо сприятиме, ми пропонуємо такі поправки», підсумував він, додавши, що у планах — повне звільнення від оподаткування інвесторів, які вкладають кошти в лікувальну базу оздоровниць і впроваджують сучасні медичні технології на базі кримських санаторіїв і пансіонатів.

ПРІОРИТЕТИ

Друте дихання «Чернівцітуристу»

ЛЮДСЬКИЙ ФАКТОР. За півроку сучасний менеджмент і сміливі кроки молодого генерального директора відродили туркомплекс у столиці Буковини

Ольга ЛОБАРЧУК,
«Урядовий кур'єр»

Наприкінці 2010-го чернівчани зітхали: один із найпотужніших готельно-туристичних комплексів краю «Чернівцітурист» тоне у боргах та «ненав'язливому» — ще радянському — сервісі. У травні 2011-го містом поповзли чутки: семиповерхова споруда готелю «Турист» — у «чужих» руках: хтось, чим усе закінчиться.

Номери нові — ціни старі

Те, що сотні молодих фахівців із вищою освітою, знанням іноземних мов і новим розумінням сфери послуг нарешті отримують тут нові робочі місця, зарплату і покинуть біржу праці, а мільйонні борги будуть реструктуризовані і погашатимуться, здавалося малоімовірним. Звикли ж до поганих новин.

Мало хто одразу звернув увагу й на те, що в готелі почали встановлювати енергоощадні вікна і двері, міняти в номерах меблі, які ще з порога навіювали своїм виглядом сум на гостей. Ціна ж одномісного номера — 136 гривень, — попри тотальні позитивні зміни, залишалася доступною для пересічного гостя. Мало того — з'явилися тут сучасні і найдешевші у місті люкси. Та чернівчанам наче очі відкрилися, коли на даху висотної як для столиці Буковини будівлі замість реклами зв'язку з'явився величезний банер готелю «Турист»: у перспективу підприємства повірили навіть його ветерани.

Із захопленням про команду нового генерального директора Едуарда Проуторова говорить одна з них — начальник відділу туризму, досвідчений ек-

скурсовод і краєзнавець Галина Осадчук.

— Дехто в місті, — каже вона, — навіть схильний пов'язувати відродження нашого семиповерхового готелю «Турист» із символічним для Чернівців числом 7. Розташоване місто на семи горбах, де збудовані різноконфесійні храми, бані яких, за твердженням космонавтів і фізиків, створюють особливу ауру над обласним центром. Космічний документ про це, до речі, фото одного з космічних екіпажів, подароване до 600-річчя Чернівців, висить на його центральній площі. Але навіть Бог помагає, коли своїх зусиль хочуть докласти люди.

А досвідчений менеджер і керівник Едуард Проуторов, уродженець Харківщини, випускник одного з найпрестижніших його університетів, упродовж понад 20 трудових років, як стверджують колеги, не раз виводив із прірви виробничі підприємства, тож зі знанням справи взявся і до порятунку цього перспективного і своєрідного буковинського туркомплексу. Допомогло і його вміння ризику-

вати після досконалого вивчення кон'юнктури внутрішнього ринку, потреб споживачів цього та інших сегментів турпослуг, їхніх побажань щодо відпочинку в різних областях України, великих промислових містах і містечках.

Тут, у політнічний толерантний Буковині українцям справді п'яно пахне Європою, а символічний чернівецький будинок-корабель і нині символізує й підтверджує слова німецького історика Георга Гейнца: Чернівці — це «корабель задоволення між Заходом і Сходом, де фірми фіакрів (читай — водії таксі) сперечаються про Карла Крауса, тротуари підмітаються букетами троянд, а книгарень і видавництв більше, ніж пекарень».

Утім, і матеріальна база «Чернівцітуристу» з потужним готелем на 150 ліжко-місць, рестораном на 290 місць, кафе і барами, розташованими і в парковій зоні, і в діловому районі обласного центру, з простою стоянкою для машин, додавали сили в пошуках виходу з фінансової скрути. Команда нових менед-

жерів, яку в місті називають «1+4», чітко визначила нішу підприємства серед собі подібних: доступні ціни, можливість приймати великі тургрупи, організовані в співпраці з галузевими профспілками, їх обласними, районними та первинними організаціями.

Не минають готелю «Турист» і гості, які прибувають до Чернівців у відрядження, на ділові форуми, які, до речі, часто організують саме в «Туристи».

Можливості і принади

Фахівці ДП «Чернівцітурист» не оминають нагоди і вмюють організувати для гостей, використовуючи ще одну значну перевагу — простору прилеглу територію, ритуал автентичного буковинського весілля. Тільки тут, майже в центрі міста, можна собі дозволити провести цікавий та екзотичний старовинний обряд «Живого вогню», який перетворюється на незабутнє дійство перескакування через ватру, що, за давнім повір'ям, дає молодій парі очищення від

злих помислів, сприяє гармонії і злагоді подружнього життя.

«Чернівцітурист» реанімує послуги двох своїх лікувальних пансіонатів — «Буковина» і «Черемош», розташованих у мальовничих куточках Карпат на багатій мистецькими, фольклорними, національними традиціями Вишніччині. Ці пансіонати — до послуг організованих тургруп і сімейного відпочинку. Влітку доколишні карпатські ліси приваблюють різноманітним грибів та ягід, автентичною екологічно чистою і на диво дешевою місцевою та європейською кухнею, мінеральними водами. Взимку — гірськолижними трасами біля казкового перевалу Німчи, обрядовістю Різдва свят — від Нового року до Йордана, свіжим повітрям та неповторним спілкуванням з колоритними, гостинними мешканцями Гуцульщини.

Гостям «Чернівцітуристу» завдяки талантам досвідчених екскурсоводів подають по-новому вже відомі й нещодавно розроблені маршрути «Стежками

Назарія Яремчука», «Слідами «Білого птаха» — від Чернівців до рідного села Івана Миколайчука Чорторі, мандрівки «Чернівецькою Атлантидою», до скиту Манявського та Білої Криниці — світового центру старообрядців.

Підприємство відроджує знаменитий колись весільний тур «Фіакром з Чернівців до Відня» як одну із привабливих весільних подорожей. Колись після такої, нагадує Галина Осадчук, усі в місті знали: молода пара, яка подорожує, невдовзі стане на рушничок щастя.

На думку заступника гендиректора Олександра Горошанського, одного з провідних спеціалістів сучасного менеджменту в команді Едуарда Проуторова, внутрішній організований туризм — довготривалий і вихідного дня — відкривають для такого підприємства, як «Чернівцітурист», нові можливості і принади. Щоб їх використати сповна, потрібні не просто фахівці, а люди, закохані у свою справу. Ця команда менеджерів зі свіжим поглядом на справу і регіон, не обтяжена рутинним оточенням та застійним мисленням.

А найголовніше — мета, з якою прийшли, спрямована на підняття «Чернівцітуристу» на належну йому висоту. Про це вже засвідчили конкретні цифри і факти: за неповний рік стали одними з найпотужніших платників податків до місцевої скарбниці, поклали в державну скарбничку майже півмільйона гривень. Укладено угоди про реструктуризацію боргів, поетапно їх сплату теплопостачальному підприємству, задіюють енергоощадні котельні на твердому паливі для автономного опалення готельного комплексу. Тут уже сьогорідне тепло і затишно.

ПРЯМА МОВА

Генеральний директор
ДП «Чернівцітурист»
Едуард ПРОУТОРОВ:

— Перший наш крок був простий і, як показала практика, ефективний: наведення фінансової дисципліни. Це дало змогу втричі збільшити обсяги виручки туркомплексу.

Провели низку заходів зі зміни інфраструктури готельного комплексу, які зменшили на 15% енергозатрати. Процес триває. Оптимізували штат кадрів, поліпшили їхній якісний склад у співпраці з обласним Центром зайнятості.

Зробили основний наголос на внутрішньому ринку, максимально використовуючи туристичний природний потенціал Буковини — Карпат і Дністровського регіону, культурно-історичної, архітектурної, політичної спадщини цього краю. Пропагуємо свої послуги в східних, південних та центральних областях України, використовуючи можливості і структуру профспілок. Працюємо зі школами, пропонуємо широкий з доступними цінами асортимент своїх послуг студентам, задовольняємо потреби сімейного відпочинку. Урізноманітнюємо тури вихідного дня та послуги в організації цікавих атракцій навіть для самих буковинців та мешканців сусідніх областей (останні мають такі переваги, як географічна і ментальна близькість до Чернівеччини).

Колективні подорожі — через групові замовлення

Лариса ДАЦЮК,
«Урядовий кур'єр»

СПІВПРАЦЯ. Спланувати свою роботу на сезон осінь-зима 2011-2012 років Укрзалізниця вирішила з урахуванням потреб туристичної галузі. Заради цього відділ маркетингу Головного пасажирського управління транспортного відомства організував маркетингове дослідження, в якому взяли участь понад десять тисяч респондентів.

Проаналізувавши анкети, залізничники з'ясували наміри респондентів. Найбільшою популярністю користуються гірськолижні курорти Карпат (45,7%), далі майже з однаковими показниками йдуть Крим та Західна Україна (відповідно 32 та 31,5%). В інших місцях України, переважно у Києві, відпочити планують 41,5%. Порівняно з минулим

роком туристична активність українців у межах своєї країни хоч і незначно, але зросла.

Однак попри таке поважаєння та збільшення пасажиропотоків до окремих місць відпочинку, достатніх підстав для введення туристичних поїздів наразі немає. До того ж, якщо торік для проїзду до своїх місць відпочинку 70,3% туристів обрали залізничний транспорт, то нині це мають намір зробити тільки 59%. Автобусам віддадуть перевагу 12% респондентів, власними автомобілями подорожуватимуть 11%, авіатранспортом добиратимуться лише 2% опитаних.

Почуваючись перевізники й тим, що посприяло б вибору ними саме залізничного транспорту. Відповіді були неоднозначними: оновлення вагонів назвали 22% опитаних, зняття заборони на куріння

або введення окремих вагонів для курців — 10%. Трохи менша кількість подорожувальників вказали на попередній продаж квитків, а 10% туристів зазначили, що їх і так все влаштовує. Мабуть, на їхній вибір вплинуло те, що туристи можуть подорожувати разом з власним автомобілем.

З'ясувавши вподобання мандрівників, залізничники пропонують туристичним компаніям завчасно оформлювати замовлення на групові перевезення та на окремі вагони різних типів (СВ, купе, плацкарт, вагон-салон, вагон-автомобілевоз) або на формування спеціальних туристичних поїздів. Причому туроператорам варто знати, що при замовленні окремих вагонів подорож здійснюється за існуючим маршрутом пасажирського поїзда, до складу якого він включений. Якщо ж форму-

ється окремий поїзд, його маршрут, час відправлення, зупинки в дорозі та їхня тривалість визначаються замовником. Кожна з шести залізниць може формувати склад туристичного поїзда від 12 до 18 вагонів.

Що ж до самих туроператорів, то в них різний досвід співпраці з Укрзалізницею. Скажімо, заступник голови правління ЗАТ «Закарпаттурист» Анатолій Трофимович ще років п'ять тому намагався домовитися про організоване перевезення туристів, і ця спроба назавжди відбила йому бажання вбудувати ділові стосунки з потенційним партнером. А ось менеджер турфірми «Артекс'94» Максим Курний повідомив, що їх із залізницею пов'язує більш ніж 15-річна плідна співпраця, від якої у вигаді обидві сторони.

НОВИНИ

ШРИ-ЛАНКА. До 2016 року кількість номерів на острові планують збільшити з 22,7 тис. до 45 тис. і щороку приймати до 2,5 млн іноземних гостей, повідомляє управління по туризму Шри-Ланки.

Згідно із «Стратегією розвитку туризму на 2011—2016 рр.», за 5 років доходи від туризму на острові зростуть до \$ 2,75 млрд проти \$501 млн у 2010-му. Крім того, за цей час Шри-Ланка планує залучити \$3 млрд іноземних інвестицій на будівництво інфраструктури: гольф-полів, аквапарків, розважальних і торгових центрів, пристаней для яхт, виставкових комплексів, тематичних парків.

З січня по вересень 2011 р. Шри-Ланку відвідали 595 тис. туристів, що на 25% більше, ніж за аналогічний період минулого року.

ЯПОНІЯ. Потік туристів до Японії за 10 місяців знизився на понад 30%, порівняно з аналогічним періодом 2010 року, до 5,1 млн осіб, повідомляє Національна організація туризму (JNTO).

У жовтні 2011 року іноземний турпотік впав на 15,3% порівняно з жовтнем 2010 року і становив 616 тис. чоловік. Варто зазначити, що у серпні потік іноземних туристів знизився на 31,9% порівняно з серпнем 2010 року, а у вересні — на 24,9%. У березні цього року після землетрусів і цунамі, а також аварії на АЕС Фукусіма, спад турпотоку становив 50,3%. Статистика свідчить про поступове відновлення потоку туристів до Японії.

При цьому виїзд японських туристів за кордон відновлюється швидше. У жовтні потік японських громадян за кордон на відпочинок виріс на 5,1% в порівнянні з жовтнем минулого року.